

NÉPHAGYOMÁNYOK MEGISMERÉSE AZ ISKOLÁBAN

Amerikai Magyar Iskolák Találkozója

2018. június 9.

Dr. Bőszéné Szatmári-Nagy Anikó
Magyar Pedagógiai Társaság

„A legtöbb, amit gyerekeinknek adhatunk: gyökerek és szárnyak.”

Johann Wolfgang von Goethe

A foglalkozás menete

Márciusi jeles napok – időjóslások, termésjóslások, névnapi köszöntők

Gergely-járás – dalok, versek

Gergely-járáshoz jelmezkészítés

Fazekas mesterség – edénykészítés

Fonás, fonóházak – „körmönfont” fonat fonása

„Szent Gergely vitézei”-ként eljátsszuk a diáktoborzást

Március jeles napjai, azaz naptári ünnepei:

12. Gergely napja

18. Sándor napja

19. József napja

21. Benedek napja

Időjóslások, termésjóslások:

- Ha Gergely megrázza a szakállát, még áprilisban is hó lesz.
- Sándor, József, Benedek, zsákban hoznak meleget.
- Ha Sándor, József, Benedek napján kisüt a nap, akkor hosszú, meleg nyár várható, ha nem süt ki, akkor hosszú, lucskos őszre lehet számítani.
- Ha Sándor napján szép az idő, jó termés lesz.
- Ha József napján szivárvány látható, a széles sárga sáv jó búzatermést, a széles piros sáv bő bortermést ígér.
- A Szent Benedek napján ültetett hagymának gyógyító erőt tulajdonítottak.

Időjóslások, termésjóslások:

- Ha Gergely megrázza a szakállát, még áprilisban is hó lesz.
- Sándor, József, Benedek, zsákban hoznak meleget.
- Ha Sándor, József, Benedek napján kisüt a nap, akkor hosszú, meleg nyár várható, ha nem süt ki, akkor hosszú, lucskos őszre lehet számítani.
- Ha Sándor napján szép az idő, jó termés lesz.
- Ha József napján szivárvány látható, a széles sárga sáv jó búzatermést, a széles piros sáv bő bortermést ígér.
- A Szent Benedek napján ültetett hagymának gyógyító erőt tulajdonítottak.

Sándor napi köszöntő:

A Tiszában van egy hal
Annak neve harcsa
A jó Isten Sándorunkat
Sokáig megtartsa!
Tartsa, tartsa sokáig,
Százeshatvenötös koráig!

József napi köszöntő:

Jézus, Mária, Szent József,
De megijedtem:
Amit mára megtanultam,
Mind elfeledtem.
Csak azt tudom, József van ma,
Áldja meg az ég hatalma!
Adjon neki szénát,
zabot a lovának.
Sok szerencsét, boldogságot
Ő magának,
Rakott asztalt, tele kancsót
Vendégének,
Szolgáljanak örömére
Számos évek!

Gergely-járás

Emléke egy kiszámolóban is él:

Gyertek gyerekek iskolába,

Öltözzetek papruhába

Inc-pinc Lőrinc

Te vagy odakinn.

Gergely-járás

Az Előjáró vitéz engedélyt kér a bebocsátásra:

Gyermeki seregünk, mint látjátok.

Tiszteletet tenni jőve tihozzátok.

Ha boldogan vagytok, azon örvend lelkünk,

Ha szívesen veszik, egyet énekelünk.

Bebocsátás után a következő énekkel vonulnak be a Gergely-járás résztvevői:

The image shows a musical score for a hymn, consisting of three staves of music in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple and homophonic, typical of the Gergely-járás style. The lyrics are in Hungarian and describe the entry of St. Gregory.

Szent Ger-gely dok-tor-nak, hí-res ta-ní-tónk-nak
az ő nap - ján, Ré - gi szo - kás sze - rint
men-jünk Is-ten sze - rint is - ko - lá - ba.

Gergely-járás adománykérő éneke:

Adjatok szalonnát,
omne dignum leverendum laude,
hadd csináljunk rántottát,
tótusz kápusz de miserum fórum domine.

Gergely-járás adománykérő éneke:

Ad-ja-tok gye-recs-két, om-ne dig-num le-ve-ren-dum
lau-de, Hadd ta-nul-jon köny-vecs-két, tó-tusz ká-pusz
de mi-ze-rum fó-rum do-mi - ne!

Gergely-járás adománykérő éneke:

Ad-ja-tok lú-dat, om-ne dig-num le-ve-ren-dum lau-de,
Hadd mu-tas-son de-á-kok-nak is-ko-lá-ba ú - tat,
Tó-tusz ká-pusz de mi-ze-rum fó-rum do-mi - ne!

The image shows a musical score for a prayer song. It consists of three staves of music in a single system. Each staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The first staff contains the melody for the first line of text. The second staff contains the melody for the second line of text. The third staff contains the melody for the third line of text and ends with a double bar line. The lyrics are written in a stylized, historical font below each staff.

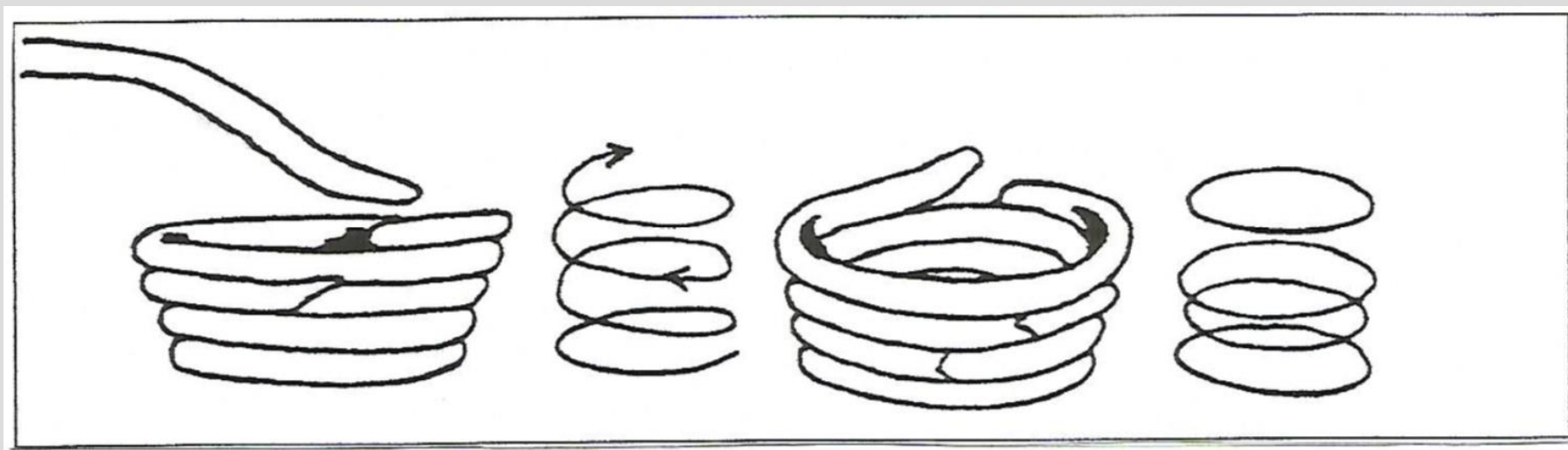
Búcsúzáskor áldást kérnek a ház népére, megköszönve az adományokat:

Köszönjük e háznak szíves indulatját,
Hozzánk megmutatott kegyes akaratját,
Hullassa reátok az ég szent harmatját,
Menjünk el, hagyjuk itt az Úrnak áldását!

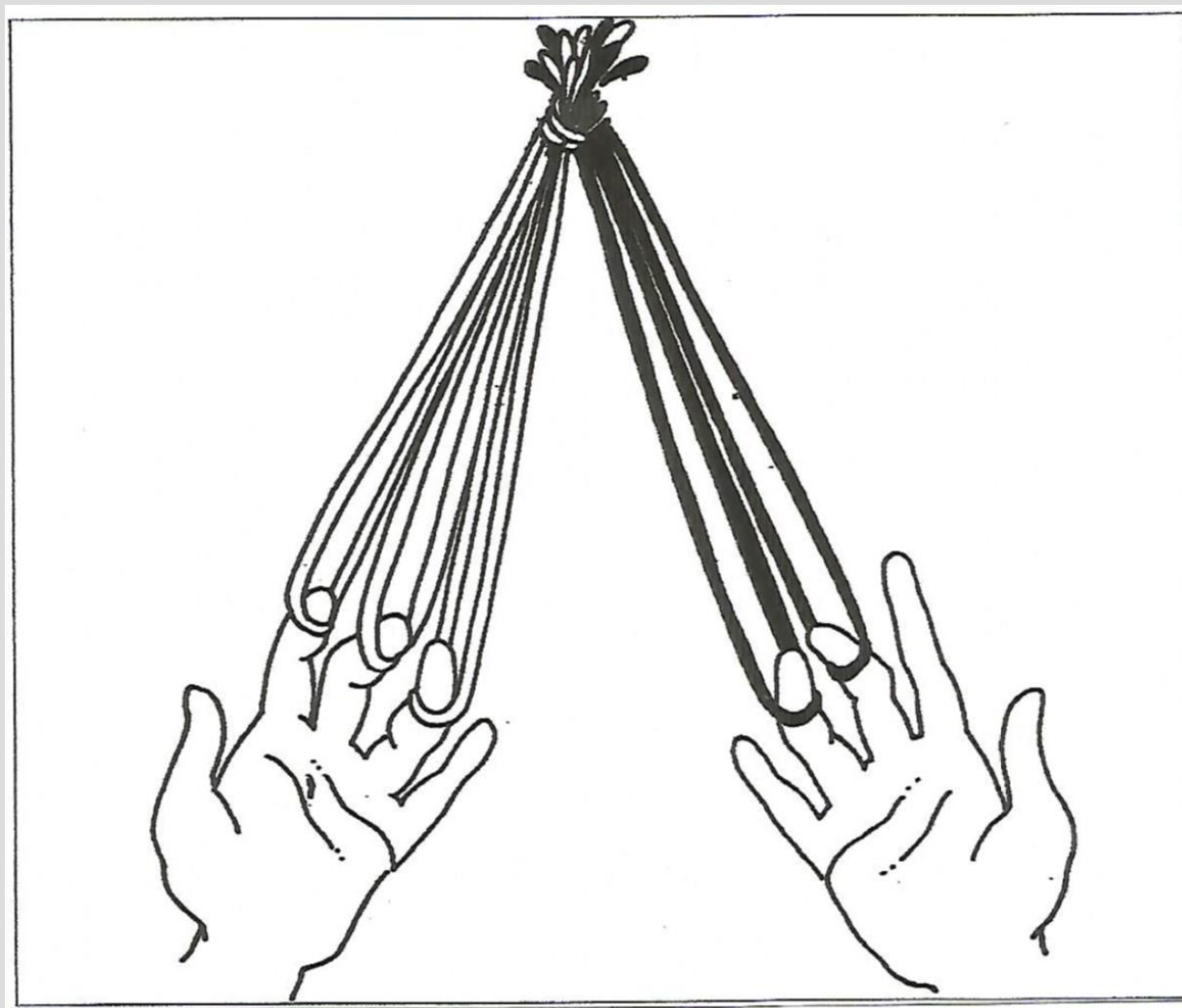
Készítsünk papírhajtogatással süveget és katonacsákót a Gergely-járáshoz!

Készítsünk edényt felrakásos technikával!

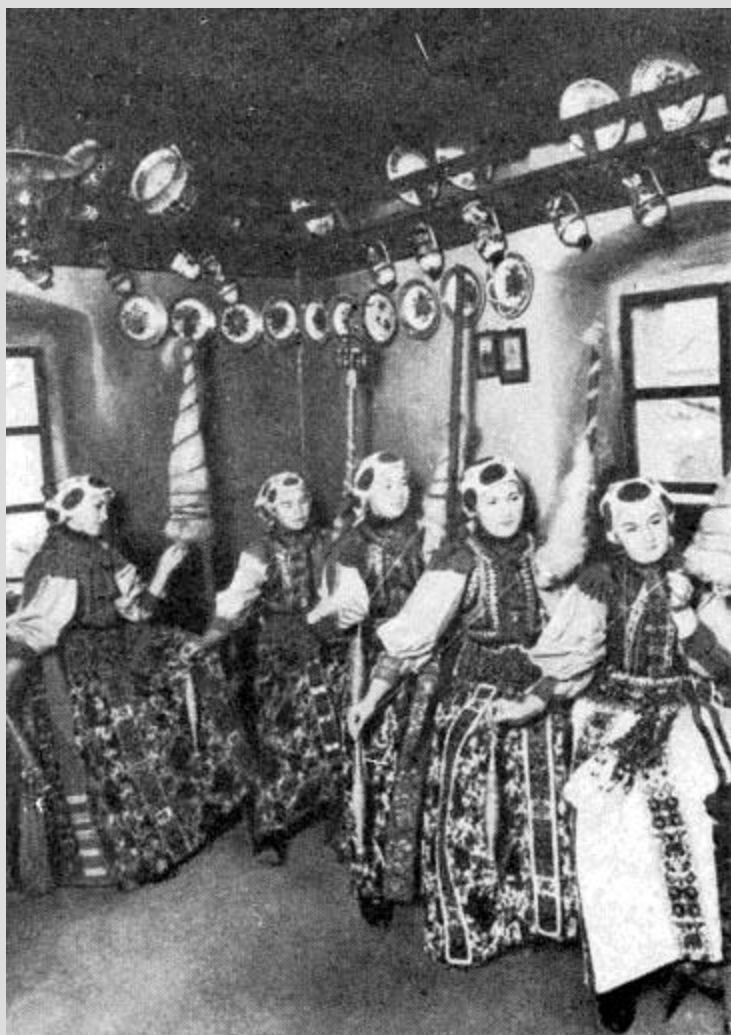
Készítsünk „körmönfont” fonatot!

Fazekasság

Fonóházak

Köszönöm a figyelmet és az aktív részvételt!